

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -

r e l s e s framställning till Ålands lands

ting med förslag till dispositionsplan för

Haga kungsgård jämte densamma underlydande

holmar.

№ 30/1954.

I stöd av § 25 i självstyrelselagen för Åland av den 28 december

1951 har äganderätten till jordegendomarna övergått i landskapets ägo,

och förty kan denna egendom disponeras fritt av landskapet. Före nämnda

lags ikraftträdande var förfarandet vid inlösen av lego-områden och

uppgörandet av dispositionsplaner för de av landskapet övertagna jord-

egendomarna bundna och beroende av förordningen av den 12 januari 1932

angående den staten i landskapet Åland tillhöriga jordegendomens upp-

låtande för kolonisationsändamål. I enlighet med denna förordning har

även dispositionsplaner tidigare uppgjorts och kolonisation verkstälts

å Grelsby kungsgård i Finström samt Kastelholms kungsgård och Bomar-

sunds före detta fästningsområde i Sunds socken, vilka planer varit un-

derställda lantbruksministeriets fastställelse. Genom en pågående ny-

skiftesförrättning gällande Haga by i Saltvik socken har dispositions-

plan för Haga kungsgård icke tidigare kunnat uppgöras.

Efter det karta jämte delningsinstrument över nämnda skifte erhål-

lits, har landskapsstyrelsen ansett nödigt att en dispositionsplan för Haga kungsgård fastställles, detta icke minst för skapande av större trygghet för arrendatorerna, genom den möjlighet till mångåriga kontrakt, som förefinnes efter det en sådan plan fastställts.

Då landskapslag gällande uppgörande av dispositionsplan och upplåtande av mark i kolonisationssyfte saknas, har landskapsstyrelsen i tillämpliga delar följt tidigare nämnda förordning av den 12 januari 1932 angående den staten i landskapet Åland tillhöriga jordegendomens upplåtande för kolonisationsändamål, vilken även beräknas kunna tillämpas i verkställighetsåtgärder såsom pris- och prissättningsförfarande, efter det dispositionsplaner en gång fastställts.

Som grund för dispositionsplanen ligger en år 1944 i samband med nyskiftesförrättningen i Haga by avfattad karta samt till densamma hörande delningsinstrument, enligt vilka handlingar stomläggningen på Haga kungsgård jämte densamma underlydande Norrholmen och Farväl benämnda odlingslägenheter omfattar följande ägoslag:

Åker	91,135 ha
äng	45,685 "
odlingsbar jord	7,285 "
absolut skogsmark	183,030 "

impediment 7,605 ha

Summa 334,740 ha

Av den i delningsinstrumentet angivna åkerarealen har 1,830 ha i Herredalen och av den odlingsbara jorden å Norrholmen har 0,980 ha överförts till absolut skogsmark.

Utöver ovannämnda arealer tillyder Haga kungsgård Torsholm benämnda holme i Geta socken omfattande följande ägoslag:

äng 0,130 ha

absolut skogsmark 51,918 "

impediment 8,872 "

Summa 60,920 ha

samt Flatö benämnda skatteholme i Saltvik omfattande:

åker 0,245 ha

äng 0,386 "

absolut skogsmark 89,315 "

impediment 8,234 "

Summa 98,180 "

Av den under Torsholm och Flatö angivna absoluta skogsmarken 51,918 resp. 89,315 ha är såväl å kartan som delningsinstrumentet

41,610 resp. 76,100 ha angivna och betecknade som berg och ur produktionssynpunkt så gott som värdelösa, - detta dess hellre då man beaktar läget.

Landskapets andel i Torsholm har jämlikt kontrakt av den 4.10.1950 utarrenderats på fem år, eller till den 14.3.1956 åt fiskaren August Holmberg, samt från Flatö har en bostadslägenhet om 0,245 ha åker, 0,386 ha äng, 0,420 ha absolut skogsmark samt 0,844 ha impediment jämlikt kontrakt av den 17.5.1950 utarrenderats på fem år eller till den 14.3.1956 åt fiskaren Gunnar Johansson.

Arrendekontrakten gällande Farväl odlingslägenhet åt Karl Hamnström samt Haga kungsgårds stomlägenhet jämte Norrholmen odlingslägenhet åt Bjarne Johansson har under den tid som nyskiftet i Haga by pågått och t.v. uppgjorts för 1 år åt gången.

Vid uppgörandet av bilagda dispositionsplan för Haga kungsgård jämte densamma underlydande holmar har följande synpunkter beaktats.

I samband med nyskiftesförrättningen i Haga by avgränsades ett fristående område om 1,290 ha avsett för idrottsplan, vilken disposition i detta sammanhang beaktats.

Ägaren av Torsholm lägenhet № H 1⁹ har hos landskapsstyrelsen anhållit om att som tilläggsjord få inlösa landskapets andel i Torsholm

vilken anhållan av landskapsstyrelsen omfattats dess hellre som den egentliga skogsmarken endast utgör 10,308 ha, trots att arealen i skiftesinstrumentet är upptagen till 51,918 ha. Ur ekonomisk synpunkt är området för landskapet värdelöst, genom läget och de stora svårigheterna vid avverkningen.

Enligt instrumentet rörande utbrytandet av odlings- och bostadslägenheter från Haga kungsgård upprättat år 1916, har å Flatö bildats en bostadslägenhet omfattande två särskilda skiften. I den nu uppgjorda planen ha dessa genom tilläggsjord förenats till ett skifte omfattande inalles 2,895 ha. Allt fiskevatten tilllydande Flatö är avsett att tilldelas nämnda bostadslägenhet, vilken är avsedd att kvarstå som arrendelägenhet i landskapets ägo. Den nuvarande arrendeinnehavaren och ägaren till husen torde sakna förutsättningar för inlösen.

Den areal, som vid nyskiftet 1947 tilldelats Farväl benämnda lägenhet, har vid utarbetandet av denna dispositionsplan bibehållits, men utökats med husbehovsskog å Flatö. Arealen för denna tilläggsjord utgör 65,440 ha - impedimenten inberäknade - och har intet intresse för landskapets skogshushållning, då jorden är till ytterlighet karg och läget omöjliggör ekonomisk utdrivning av virke.

Norrholmen odlingslägenhet planerades redan år 1916 enligt det tidigare nämnda utbrytningsinstrumentet av nämnda år. Området har i den nu uppgjorda planen utökats med en c:a 520 m. lång landtunga i västlig riktning för att bereda möjlighet för tomtplatsens förläggning närmare väg- och övrig förbindelse med bebyggelsen. - Tilläggsjord i form av skogsmark för fyllandet av husbehovsvirket har avdelats på Flatö.

Landskapsstyrelsen föreslår att ovannämnda Norrholmen odlingslägenhet avgränsas i enlighet med ovanstående samt bilagda dispositionsplan, men allt framgent utarrenderas enligt särskilt arrendekontrakt. Såväl med tanke på landskapets egen fördel som en byggnadsskyldig kolonist föreslås att denna lägenhet icke utbjudes till inlösen, utan lämnas fristående och beroende av framtida beslut.

Som stomlägenhet å Haga kungsgård kvarstår om före- och vidstående dispositionsplan följes

åker 71,295 ha

äng 19,669 "

odlingsbar jord 3,021 "

absolut skogsmark 166,673 "

impediment 7,023 ha

Summa 267,681 ha.

Hänvisande till förestående får landskapsstyrelsen vördsammast förelägga Landstinget till fastställelse bilagda Dispositionsplan för Haga kungsgård jämte densamma underlydande holmar.

Mariehamn, den 11 november 1954.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält

Kol. insp.

Sig. Svahnström

Sig. Svahnström

Bil.: dispositionsplan.

Den totala arealen å Haga kungsgård jämte densamma underlydande holmar utgör:

	åker	äng	odlingsbar jord	absolut skogsmark	summa	impediment	totalareal
Haga kungsgård	91,135 ha	45,685 ha	7,285 ha	183,030 ha	327,135 ha	7,605 ha	334,740 ha
Flatö	0,245 "	0,386 "	-	89,315 "	89,946 "	8,234 "	98,180 "
Torsholm	-	0,130 "	-	51,918 "	52,048 "	8,872	60,920 "
Summa	91,380 ha	46,201 ha	7,285 ha	324,263 ha	469,129 ha	24,711 ha	493,840 ha

För ovannämnda arealer är följande dispositionsplan uppgjorts:

Lägenhet	åker		äng		odlingsbar jord		absolut skogsmark		summa	impediment		totalareal
	ha	Summa	ha	Summa	ha	Summa	ha	Summa	ha	ha	Summa	ha
A. Under Ålands landskapsstyrelses förvaltning kvarstår												
Stomlägenheten R № 1	71,295		19,669		3,021		166,673		260,658		7,023	267,681
Norrholmen odlingslägenhet	6,815		25,316		0,404		12,652			0,487		
- " - tillskottsjord å Flatö	6,815		25,316		0,404		28,320	40,972	73,507	1,525	2,012	75,519
Flatö bostadslägenhet	0,245		0,386				0,420			0,844		
Tillskottsjord	0,245		0,386				1,000	1,420	2,051		0,844	2,895
Summa	78,355		45,371		3,425		209,065		336,216		9,879	346,095
B. Föreslås till inlösen i enlighet med § 3 mom. 3 i förordningen av den 12 januari 1932 angående den staten i landskapet Åland tillhöriga jordegendomens upplåtande för kolonisationsändamål.												
Torsholm R № 26 ² (som tillskottsjord)			0,130	0,130			51,918		52,048		8,872	60,920
Farväl odlingslägenhet	11,750		0,685		3,860		3,705			0,095		
- " - tillskottsjord å Flatö	11,750		0,685		3,860		59,575	63,280	79,315	5,865	5,960	85,240
Summa	11,750		0,815		3,860		115,198		131,623		14,832	146,455
C. Upplåtes för idrottsplan (försälj.)												
Sammandrag:												
A.	78,355		45,371		3,425		209,065		336,216		9,879	346,095
B.	11,750		0,815		3,860		115,198		131,623		14,832	146,455
C.	1,275		0,015		-		-		1,290		-	1,290
Summa	91,380		46,201		7,285		324,263		469,129		24,711	493,840